

ELEKTRON TA'LIM MUHITINING KONSEPTUAL MODELINI ISHLAB CHIQUISH

Otabek Boynazarov

O'zbekiston Respublikasi IIV Malaka oshirish instituti

E-mail: boynazarovotabek0712@mail.ru

Annotatsiya. Maqolada ta'lim sifati va ochiqligini oshirishga qaratilgan elektron ta'lim muhitining konseptual modelini ishlab chiqish masalasi ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: ta'lim, oliy ta'lim, elektron ta'lim, konseptsiya, konseptual model.

DEVELOPMENT OF A CONCEPTUAL MODEL OF THE ELECTRONIC EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Otabek Boynazarov

Institute of Advanced Training of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Uzbekistan

E-mail: boynazarovotabek0712@mail.ru

Abstract. The article considers the issue of developing a conceptual model of an electronic learning environment aimed at improving the quality and accessibility of education.

Keywords: education, higher education, e-learning, concept, conceptual model.

Hozirgi kunda elektron ta'lim muhitining keng qamrovli jarayonlarda amalga oshirishda xalqaro ta'limning yanada mazmuniy, qulay va o'rganishni ko'paytirishda muhim ahamiyatga ega bo'lmoqda. Elektron ta'lim muhitining konseptual modelini[1] ko'rsatilgan diagramma shaklida hisoblasak bo'ladi.

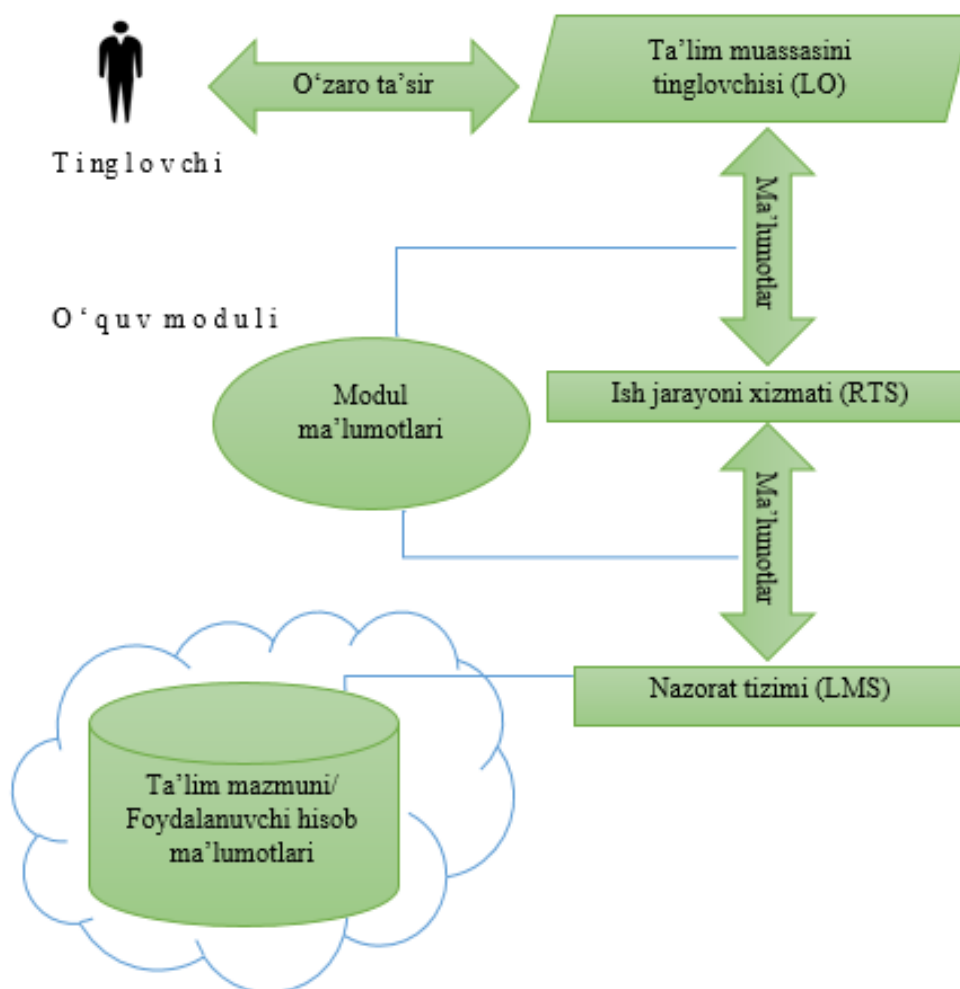
Bunda model ta'lim mazmunini o'z ichiga olgan ma'lumotlar bazasiga (bilimlar bazasi) asoslanadi - raqamli shakldagi har xil turdagi ma'lumotlarning tizimli to'plami (matn, grafika, video va boshqalar), ba'zi o'quv materiallarini ifodalaydi. O'quv muhiti, shuningdek, nazorat tizimi (LMS) shaklida taqdim etilgan maxsus dasturiy ta'minotni o'z ichiga oladi va ish jarayon xizmati (RTS). Quyidagi model orqali ko'rishimiz mumkin:

Masalan: Ta'lim muassasini tinglovchisi (LO) ob'ekti videoklip va ECMA skripti bilan o'rnatilgan HTML sahifasi sifatida taqdim etilishi ko'rishimiz mumkin. IEEE 1484.11.2-2003 [2].

Nazorat tizimi yoki qisqasi (LMS) - bu tinglovchilarni ro'yxatga olish va avtorizatsiya qilish, o'quv ob'ektlarini boshqarish, o'quv jarayonini boshqarish va tahlil qilish funksiyalarini o'z ichiga olgan dasturiy ta'minot.

Ish jarayoni xizmati yoki qisqacha (RTS) - bu bajarilishini boshqaradigan dasturiy ta'minot va ta'lim mazmunini yetkazib berish va shularni o'z ichiga olishi mumkin resurslarni taqsimlash, jarayonlarni jo'natish, kiritish/chiqarishni boshqarish, ma'lumotlarni qayta ishlash kabi funksiyalarni o'z ichiga oladi.

Tinglovchining o'quv tizimi bilan o'zaro aloqasi veb-protokollar asosida amalga oshiriladi. Shuningdek ta'lim muassasi tinglovchilari LMS va RTS bilan bog'liq jarayonlar hisoblanadi. Ushbu jarayon ta'lim muassasi tinglovchi uchun asos bo'lishini ko'rib chiqamiz. Turli xil elektron o'quv tizimlariga nisbatan ma'lumotlar modellari orqali tinglovchi haqidagi ma'lumotlarni ko'rish mumkin.

1-rasm. Elektron ta'lim muhitining konseptual modelini

Maqsadlar, ta'lim muassasini tinglovchisi bilan o'zaro ta'sirga oid ma'lumotlar (joriy o'zaro ta'sirda, ta'lim muassasini tinglovchisi(LO)ga kirganmi yoki nima sababdan o'zaro aloqa o'qish to'xtatilganmi: vaqt tugashi, o'rganishni to'xtatib turish, ta'lim muassasini tinglovchisi (LO) o'rganishni normal yakunlash yoki umuman o'rganishni yakunlash), ta'lim muassasini tinglovchisi (LO) holati (yoki o'rganish tugallandi), ta'lim muassasini tinglovchisi (LO) o'rganishga sarflangan umumiy vaqt, to'plangan ballar va boshqalar hisobga olinadi. Quyidagi modellarni olsak:

- Ta'lim modellari
- Ish vaqti modellari
- Modellarga buyurtma berish
- Mantiqiy tarkib strukturasi modellari
- Didaktik mazmun tuzilishi modellari
- Ma'lumotlar modellari

Elektron ta'lim modellari sinflari ierarxiyasi sifatida olsak maqsadga muvofiq jarayon bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. IEEE 1484.11.1. Standard for Learning Technology — Data Model for Content Object Communication. 2004.

2. IEEE 1484.11.2. Standard for Learning Technology — ECMA Script Application Programming Interface for Content to Runtime Services Communication. 2003.